

Byla C-331/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. gegužės 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent (Rytų Flandrijos pirmosios instancijos teismas, Gento skyrius, Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. gegužės 22 d.

Ieškovė:

Dranken Van Eetvelde NV

Atsakovė:

Belgijos valstybė

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinė byla susijusi su pridėtinės vertės mokesčio slėpimu pateikiant suklastotas sąskaitas faktūras.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį jį pateikęs teismas iš esmės prašo Teisingumo Teismo išnagrinėti, ar *Belgische Btw-wetboek* (Belgijos PVM kodeksas, toliau – WBTW) 51*bis* straipsnio 4 dalis atitinka proporcingumo principą, neutralumo principą ir PVM direktyvos 205 straipsnį. Jis taip pat siekia išsiaiškinti, ar administracinių ir baudžiamųjų sankcijų kumuliacija šioje byloje atitinka *ne bis in idem* principą, kaip tai suprantama pagal Chartijos 50 straipsnį.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar WBTW 51*bis* straipsnio 4 dalis prieštarauja Direktyvos 2006/112 205 straipsniui ir proporcingumo principui, nes joje numatyta besąlygiška solidarioji atsakomybė ir teismas negali jos vertinti atsižvelgdamas į atskirų asmenų veiksmus, kuriais prisidėta prie mokesčių slėpimo?
2. Ar WBTW 51*bis* straipsnio 4 dalis prieštarauja Direktyvos 2006/112 205 straipsniui, siejamam su neutralumo principu pridėtinės vertės mokesčio srityje, jei ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad asmuo turi solidarią prievolę sumokėti pridėtinės vertės mokestį vietoje skolininko pagal įstatymą, neatsižvelgiant į pirkimo mokesčio atskaitą, kuria gali pasinaudoti skolininkas pagal įstatymą?
3. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jam neprieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias leidžiama kumuliuoti baudžiamojo pobūdžio (administracinės teisės ir baudžiamosios teisės) sankcijas, skirtingose bylose paskirtas už tokias pačias veikas, tačiau darytas kelis metus iš eilės (pagal baudžiamąją jos teisę turėtų būti kvalifikuojamos kaip tęstinė nusikalstama veika turint tą patį tikslą), kai už veiką, padarytą vienais metais, taikoma administracinė atsakomybė, o už veiką, padarytą kitais metais, – baudžiamoji atsakomybė? Ar šios veikos nelaikytinos neatsiejamai susijusiomis dėl to, kad jos padarytos vienas po kito einančiais metais?
4. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jam neprieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias asmeniui gali būti iškelta byla, siekiant skirti baudžiamojo pobūdžio administracinę baudą už veiką, už kurią šis asmuo jau nuteistas ir teismo nuosprendis yra įsiteisėjęs, kai abi bylos nagrinėjamos visiškai nepriklausomai viena nuo kitos ir vienintelė garantija, kad visų paskirtų sankcijų griežtumas atitiks nagrinėjamos veikos sunkumą, yra ta, kad mokesčių bylų teismas gali atlikti proporcingumo patikrinimą iš esmės, nors nacionalinės teisės aktuose nėra numatyta jokių su tuo susijusių taisyklių ir jokių taisyklių, leidžiančių administracinei valdžios institucijai atsižvelgti į jau paskirtą baudžiamąją sankciją?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnis (*ne bis in idem* principas).

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 205 straipsnis (solidarus PVM mokėjimas)

Nacionalinės teisės nuostatos

Grondwet (Konstitucija) 10 straipsnis (lygybės principas), 11 straipsnis (diskriminacijos draudimas) ir 172 straipsnis (vienodo apmokestinimo principas)

Btw-wetboek (PVM kodeksas) 51*bis* straipsnio 4 dalis (solidarus pridėtinės vertės mokesčio mokėjimas), 70 straipsnio 1 ir 2 dalys (baudos), 84*ter* straipsnis (pareiga pranešti apie mokesčių slėpimo požymius, jei pratęsimas senaties terminas), 85 straipsnio 1 dalis (išieškojimas)

Wetboek van strafvordering (Baudžiamojo proceso kodeksas) 29 straipsnio 3 dalis (mokesčių administratoriaus pareiga pranešti prokuratūrai apie įtariamą mokesčių slėpimą)

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Ieškovė prekiauja gėrimais. Belgijos mokesčių inspekcija patikrino 2011 finansinių metų pridėtinės vertės mokesčio deklaracijas ir nustatė pažeidimų. Ieškovei buvo pareikšti kaltinimai dėl to, kad ji išrašė suklastotas sąskaitas faktūras už gėrimų tiekimą privatiems asmenims. Iš tikrųjų gėrimai buvo tiekiami apmokestinamiesiems asmenims (viešbučių ir restoranų valdytojams), o šie juos, kaip įtariama, perparduodavo „juodojoje rinkoje“.
- 2 Tokie patys pažeidimai jau buvo nustatyti per du prieš tai atliktus mokesčius patikrinimus (2001–2002 m. ir 2004 m.). Už tai ieškovė taip pat buvo nubausta 2008 m. balandžio 10 d. ir 2008 m. lapkričio 17 d. sprendimais. Kiekvienu atveju jai buvo paskirta piniginė bausmė.
- 3 2018 m. gruodžio 21 d. ieškovė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismui pateikė skundą dėl 2018 m. gruodžio 10 d. išduoto mokėjimo įsakymo išieškoti mokėtiną pridėtinės vertės mokesį ir pinigines bausmas.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 4 Ieškovė tvirtina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją niekas negali būti laikomas atsakingu už kito asmens mokesčių slėpimą (tačiau tai nustatyta WBTW 51*bis* straipsnio 4 dalyje). Tokia besąlyginė atsakomybė viršija tai, kas būtina valstybės reikalavimams apsaugoti ir kovai su mokesčių slėpimu (žr. 2011 m. gruodžio 21 d. ir 2006 m. gegužės 11 d. Teisingumo Teismo sprendimus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Tai prieštarauja proporcingumo principui.
- 5 Atsakovė mano, kad besąlygiška atsakomybė už pridėtinės vertės mokesčio skolą neprieštarauja nei proporcingumo, nei neutralumo principui pridėtinės vertės mokesčio srityje ir nepažeidžia *ne bis in idem* principo.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 6 Kadangi WBTW 51*bis* straipsnio 4 dalyje kalbama apie besąlyginę atsakomybę sumokėti pridėtinės vertės mokesį, ši nuostata gali pažeisti proporcingumo ir (arba) neutralumo principą pridėtinės vertės mokesčio srityje.
- 7 Be to, nurodomas *ne bis in idem* principas. Pagal šį principą po pirmojo įsiteisėjusio apkaltinamojo nuosprendžio tas pats asmuo negali būti antrą kartą baudžiamas už tą pačią nusikalstamą veiką. Šis principas taikomas skirtingai, priklausomai nuo to, ar jis susijęs su pajamų mokesčiu, ar su pridėtinės vertės mokesčiu.
- 8 Be to, administracinės ir baudžiamosios sankcijos, susijusios bendru tikslu, kumuliacijos problema taip pat yra svarbus teisinis klausimas, kuris turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į bendruosius Sąjungos teisės principus.
- 9 Atsakymas į šiuos klausimus svarbus siekiant įvertinti, ar ieškovė turi sumokėti nuslėptus mokesčius.